

První novela občanského zákoníku

Znovuzavedení předkupního práva spoluvlastníků či zřízení evidence svěřenských fondů – to jsou jen některé ze změn, které zavádí první novela občanského zákoníku. Tyto a některé další významné změny představuje tento článek.

Předkupní právo spoluvlastníků a evidence svěřenských fondů budou zavedeny od 1. ledna 2018; většina ostatních změn nabyla účinnosti již 28. února 2016.

Zákonné předkupní právo spoluvlastníků

Novela znovu zavádí princip zákonného předkupního práva všech ostatních spoluvlastníků, byť „jen“ v případě převodu spoluvlastnického podílu na nemovitosti. V praxi to bude znamenat, že pokud budete chtít prodat či darovat spoluvlastnický podíl na nemovitosti, budete muset tento podíl nejprve nabídnout k odkupu ostatním spoluvlastníkům. Výjimku bude tvořit převod podílu na osobu blízkou (např. na rodiče, sourozence, či manžela); v takovém případě se předkupní právo ostatních spoluvlastníků neuplatní.

Uplatnění předkupního práva spoluvlastníků bude možné podle novely předcházet, a to tak, že spoluvlastníci předem uzavřou dohodu o vzdání se předkupního práva. Vzdání se předkupního práva bude mít účinky i pro právní nástupce spoluvlastníků, tj. bude mít věcně právní povahu a bude se zapisovat do katastru nemovitostí. Po uzavření takové dohody pak v případě prodeje spoluvlastnického podílu třetí osobě nebudou moci zbývající spoluvlastníci ani jejich právní nástupci předkupní právo uplatnit.

Zavedením předkupního práva spoluvlastníků se právní úprava vrací zpět do režimu starého občanského zákoníku, byť jen ve vztahu k nemovitým věcem.

Společné jmění manželů a podíly ve společnostech

Pokud se před účinností novely občanského zákoníku jeden z manželů stal za trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva, jeho podíl se automaticky (až na výjimky) stal součástí společného jmění manželů. Z formulace tohoto pravidla v občanském zákoníku ale již nevyplývá, zda tímto druhému manželovi náleží pouze majetková hodnota podílu, nebo zda se také stává společníkem předmětné společnosti/členem družstva.

Novela občanského zákoníku proto pro odstranění těchto pochybností zpřesňuje výše uvedenou úpravu tak, že nabytí podílu nezakládá účast druhého manžela na této společnosti nebo družstvu, s výjimkou bytových družstev. Tj. jen ten z manželů, který se stane společníkem/členem, bude mít práva a povinnosti vyplývající pro něj z úpravy postavení společníka obchodní společnosti/člena družstva.

Tím novela potvrzuje převažující názory odborné veřejnosti, které již před přijetím novely dovozovaly, že druhý manžel není společníkem či členem družstva a nemůže vykonávat práva s tím spojená.

Svěřenské fondy

Svěřenský fond je zjednodušeně řečeno soubor majetku, ke kterému mají jeho zakladatel, správce a tzv. obmyšlená osoba zvláštní práva (např. zakladatel vyčlení do fondu akcie, tyto akcie bude spravovat správce, a dividendy z těchto akcií budou tvořit zisk fondu, náležející obmyšlené osobě). Dosavadní právní úprava svěřenského fondu umožňuje výše uvedeným

osobám s ním spjatým zůstat ve značné míře v anonymitě.

Novela občanského zákoníku zavádí evidenci svěřenských fondů, do které se svěřenské fondy a s nimi spjaté osoby budou muset zapsat. Byť údaje o těchto osobách nebudou veřejné (vyjma jména a doručovací adresy správce), budou si je moci nechat zpřístupnit např. policie, soudy, finanční úřady apod.

Zápisu do evidence budou podléhat i svěřenské fondy zřízené před účinností novely. Správci těchto svěřenských fondů budou povinni nejpozději do 1. července 2018 podat návrh na zápis do evidence svěřenských fondů. Pokud tak neučiní, správa svěřenského fondu k tomuto dni automaticky zanikne.

Forma plné moci

Dle původního textu občanského zákoníku platilo, že pokud se pro právní jednání vyžaduje zvláštní forma, plná moc k tomuto právnímu jednání vyžaduje stejnou formu. Toto pravidlo působilo v praxi značné potíže, protože plná moc k právnímu jednání, jež vyžaduje formu notářského zápisu, vyžadovala také formu notářského zápisu.

Novela zavádí výslovné pravidlo, dle kterého pokud se k právnímu jednání vyžaduje forma notářského zápisu (např. k založení společnosti nebo k uzavření zástavní smlouvy k závodu či jiné věci hromadné), plná moc k tomuto jednání postačí s úředně ověřeným podpisem. ●

Mgr. Pavel Mlíkovský, advokát

Mgr. Tereza Čopáková, avokátní koncipientka

ŘANDA HAVEL LEGAL

advokátní kancelář s.r.o.

RANDA HAVEL ■ LEGAL